

Čeští archeologové pomáhají vyprávět příběhy obětí v Srebrenici. Zkoumají jejich osobní věci

16.4.2026 - Andrea Čandová | Západočeská univerzita v Plzni

Tým archeologů z Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni (FF ZČU) se v těchto dnech vrátil z Bosny a Hercegoviny, kde společně s pracovníky Památníku Srebrenica - Potočari zkoumal předměty spojené s oběťmi srebrenické genocidy z roku 1995. Z hlediska archeologie jde o mimořádný výzkum.

Sbírký Památníku v Potočari v Bosně a Hercegovině dnes obsahují tisíce osobních předmětů – částí oděvů a obuvi, dokladů, hodinek, hygienických potřeb nebo různých drobností. Na detailní analýzu těchto materiálních pozůstatků genocidy v Srebrenici z roku 1995 se tentokrát zaměřil výzkum plzeňských archeologů ze ZČU. Osobní předměty našli už dříve forenzní antropologové v masových hrobech a dodnes jsou nalézány v okolních lesích, kudy se tisíce lidí pokoušely uprchnout před smrtí.

„V řadě případů jde propojit předměty s konkrétními osobami a poskytnout tak hmatatelné svědectví o jednom z nejhrůznějších masových zločinů v nedávné evropské minulosti. Výzkum se zaměřuje i na každodenní život v obležené Srebrenici v letech 1992–1995. I tyto artefakty ukazují, jak lidé přežívali v podmínkách, které si většina obyvatel dnešní Evropy jen těžko dokáže představit,“ popsal vedoucí výzkumu Pavel Vařeka z FF ZČU.

Čeští archeologové teď dokumentují tyto teprve třicet let staré předměty osobní potřeby pomocí moderních metod, včetně trojrozměrného záznamu. Cílem není jen jejich rozbor či uchování, ale do budoucna i zpřístupnění veřejnosti. Archeologové a pracovníci památníku teď společně připravují virtuální muzeum, které umožní nahlédnout do těchto sbírek lidem po celém světě. Přeživší příbuzní a přátelé budou moci také prostřednictvím těchto věcí rozpoznat dosud neidentifikované oběti.

Genocida v Srebrenici byla vyvrcholením války v Bosně a Hercegovině, bývalé součásti Jugoslávie. Jednotky bosenskosrbské armády tehdy během několika dnů zavraždily více než osm tisíc bosenských muslimů (Bosňáků). *„Šlo o válečný zločin. Po dobu dosavadního vyšetřování Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii v Haagu a Mezinárodní komise pro pohřešované osoby vyšetřovatelé exhumovali z masových hrobů téměř sedm tisíc obětí. Přesto zůstává řada případů neuzavřených a celkový počet zavražděných a pohřešovaných osob přesahující osm tisíc není konečný,“* řekl Azir Osmanović, přeživší masakru a kurátor Památníku v Srebrenici.

Výzkum pozůstatků v Srebrenici je součástí dlouhodobého projektu Zdivočelá země, který na základě materiálních záznamů zkoumá, jak lidé čelili válkám, násilí a masovým represím ve 20. století. Už dříve takto plzeňští archeologové odkryli třeba vojenskou nemocnici americké armády v Borském parku v Plzni z roku 1945, nebo pozůstatky nucené sovětské kolektivizace kočovníků v Kyrgyzstánu a táborů Gulagu v Kazachstánu.

<https://info.zcu.cz/Cesti-archeologove-pomahaji-vypravet-pribehy-obetiv-Srebrenici--Zkoumajijejich-osobni-veci/clanek.jsp?id=9353>